

Janina Kruszewska

Ustawa o radcach prawnych

Palestra 27/3-4(303-304), 24-31

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

USTAWA O RADCACH PRAWNYCH

(dokończenie)

Część II

Zgodnie z podziałem treści artykułu przedstawionym w jego części I* omówiono w części II pozostałe przepisy ustawy o radcach prawnych oraz o integracji zawodowej — z zachowaniem ciągłej numeracji rozdziałów artykułu.

VII. Odpowiedzialność dyscyplinarna radcy prawnego i aplikanta radcowskiego

1. Zasady ogólne

Ustawa przy określaniu statusu zawodowego radcy prawnego wyodrębniła w pewnym zakresie radcę prawnego spośród innych pracowników, ograniczając obowiązek wykonywania przez niego poleceń kierownika zakładu pracy. Dotyczy to treści żądanej opinii prawnej oraz prowadzenia spraw przed organami orzekającymi. Ponadto chodzi też o ograniczenia w zakresie wydawania ocen pracy zawodowej radcy prawnego przez kierownika zakładu pracy oraz rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem. To ostatnie ograniczenie odnosi się wyłącznie do rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem z powodu nienależnego wywiązywania się z obowiązków określonych przez ustawę o radcach prawnych. Jednakże radca prawny poza zakresem obowiązków i uprawnień określonych przez tę ustawę ponosi, podobnie jak każdy inny pracownik, odpowiedzialność za naruszenia porządku i dyscypliny pracy na podstawie przepisów kodeksu pracy.

Ustawa nakłada prócz tego na radcę prawnego i aplikanta radcowskiego obowiązek wykonywania zawodu ze starannością wynikającą z ich wiedzy prawniczej oraz z zasad etyki zawodowej (art. 4 ust. 2).

Radca prawny oraz aplikant radcowski za zawnione nienależyte wykonywanie obowiązków określonych w ustawie oraz za czyny sprzeczne ze ślubowaniem radcowskim lub z zasadami etyki zawodowej ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną (art. 64). Z odpowiedzialności tej ustawa wyłącza czyny naruszające przepisy porządku i dyscypliny pracy określone przez kodeks pracy (art. 108—113), co zapobiega wymierzeniu podwójnej kary za ten sam czyn.

W postępowaniu dyscyplinarnym obowiązuje zasada, że toczy się ono o ten sam czyn niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego przewidzianego przez przepisy szczególne w danej jednostce organizacyjnej, jednakże może ono ulec zawieszeniu do czasu ukończenia postępowania karnego. Jeżeli według przepisów kodeksu postępowania karnego ściganie jest wyłączone, postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte, a wszczęte ulega umorzeniu (art. 67).

2. Przedawnienie

Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie roku od popełnienia przewinienia lub po upływie 6 miesięcy w razie nadużycia wolności słowa lub pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych, a po upływie 2 miesięcy — od

* Część I została opublikowana w n-rze 1—2 „Palestry” z 1963 r.

powzięcia wiadomości przez rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, to przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej.

Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w sprawie.

Obwiniony może przybrać obrońcę spośród radców prawnych (art. 70).

W razie śmierci obwinionego przed zakończeniem postępowania dyscyplinarnego postępowanie toczy się nadal, jeżeli zażąda tego jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego (art. 69).

3. Rzecznik dyscyplinarny

Oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest rzecznik dyscyplinarny, a przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym — Główny Rzecznik Dyscyplinarny. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się na wniosek rzecznika dyscyplinarnego lub odpowiednio na wniosek Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

4. Kary dyscyplinarne

Stosowane są następujące kary dyscyplinarne: upomnienie, nagana z ostrzeżeniem, zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres od 3 miesięcy do 1 roku lub pozbawienie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a w stosunku do aplikantów radcowskich — wydalenie z aplikacji (art. 65).

Jeżeli przewinienie jest mniejszej wagi, dziekan rady okręgowej izby radców prawnych może poprzestać na ostrzeżeniu radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego. Od ostrzeżenia przysługuje odwołanie do okręgowego sądu dyscyplinarnego, którego orzeczenie jest ostateczne.

Kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu nie stosuje się do aplikanta radcowskiego.

5. Środki odwoławcze od prawomocnego orzeczenia

Od prawomocnego orzeczenia kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego na okres od 3 miesięcy do 1 roku oraz kary pozbawienia wykonywania zawodu radcy prawnego lub wydalenia aplikanta z aplikacji radcowskiej przysługuje ukaranemu prawo wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem (art. 65 ust. 3).

Od prawomocnego orzeczenia wymienionych wyżej kar podlegającemu wykonaniu może wnieść rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny PRL, Prezes Państwowego Arbitrażu Gospodarczego lub Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych z powodu rażącego naruszenia prawa albo oczywistej niesłuszności orzeczenia. Rewizja na niekorzyść ukaranego może być wniesiona w ciągu 6 miesięcy od daty, od której orzeczenie dyscyplinarne podlega wykonaniu (art. 72). Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Krajową Radą Radców Prawnych określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego (art. 74).

Członkowie sądu dyscyplinarnego w zakresie orzekania w sprawach dyscyplinarnych podlegają tylko przepisom prawa (art. 73).

6. Usunięcie wzmianki o orzeczeniu kary dyscyplinarnej

Wzmiankę o orzeczeniu kary dyscyplinarnej usuwa się z akt ukaranego z urzędu po upływie trzech lat. Termin ten biegnie od daty uprawomocnienia się orzeczenia orzekającego karę upomnienia lub nagany z ostrzeżeniem albo od daty upływu okresu zawieszenia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego.

Nie usuwa się natomiast wzmianki o karze pozbawienia prawa wykonywania zawodu lub wydalenia z aplikacji (art. 71).

VIII. Samorząd radców prawnych

1. Uwagi ogólne

Samorząd, o który walczyli radcowie prawni od wielu lat, leżący w interesie nie tylko radców prawnych, ale również w interesie zatrudniających jednostek organizacyjnych, stał się prawem obowiązującym.

W ustawie o radcach prawnych brak wprowadzie takiego sformułowania, jakie zawiera ustawa o adwokaturze, a mianowicie stwierdzającego, że radcowie prawni zorganizowani są na zasadach samorządu zawodowego, jednakże z przepisów określających zadania samorządu radców prawnych oraz z kompetencji organów tego samorządu wynikają zagwarantowane przez ustawę jego wielokierunkowe działania stymulujące atrybuty zawodu radcy prawnego.

Samorząd w wykonywaniu tych zadań jest niezależny i podlega tylko przepisom prawa (art. 40 ust.1).

Samorząd reprezentuje ogół radców prawnych i aplikantów radcowskich, a przynależność radców prawnych i aplikantów radcowskich do samorządu jest obowiązkowa (art. 40 ust. 2). Ustawa określa zadania samorządu ogólnie i przykładowo. Mianowicie do zadań tych należy między innymi doskonalenie zawodowe oraz czuwanie nad należytym wykonywaniem zawodu. Prócz tego ustawa określa szczegółowo zakres kompetencji poszczególnych organów samorządu pochodzących z wyborów, których członkami mogą być wyłącznie radcowie prawni.

Organami samorządu radcowskiego są: Krajowy Zjazd Radców Prawnych, Krajowa Rada Radców Prawnych, Wyższa Komisja Rewizyjna, Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zgromadzenie i rada okręgowej izby radców prawnych oraz okręgowa komisja rewizyjna i sąd dyscyplinarny. Izby tworzone są na mocy uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych, która określa ich liczbę i terytorialny zasięg ich działania oraz koordynuje ich działalność. Wybory do organów samorządu odbywają się w głosowaniu tajnym przy nieograniczonej liczbie kandydatów. Uchwały wymagają obecności co najmniej połowy członków danego organu. Kadencja organów samorządu trwa 4 lata. Osobowość prawną ma Krajowa Rada Radców Prawnych oraz okręgowe izby radców prawnych.

Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawia Radzie Ministrów informację o funkcjonowaniu obsługi prawnej (art. 46).

Sprzeczną z prawem uchwałę samorządu Minister Sprawiedliwości może zaskarżyć do Sądu Najwyższego, który utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy bądź ją uchyla i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu z ustaleniem wytycznych co do sposobu jej załatwiania (art. 47). Należy przypomnieć, że analogiczny przepis zawarty jest w ustawie o adwokaturze (art. 14).

Ponadto Minister Sprawiedliwości może się zwrócić do Krajowego Zjazdu Radców Prawnych o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości

samorządu. Uchwała ta powinna być podjęta w ciągu 1 miesiąca (art. 48). Analogiczny przepis zawarty jest w ustawie o adwokaturze (art. 15).

Samorząd radcowski zorganizowany został na wzór samorządu adwokatury, jednakże z pewnymi zmianami, o których niżej.

2. Okręgowe izby radców prawnych

Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie okręgu tworzą izbę radców prawnych, teren zaś działania izby stanowi jedno lub kilka województw (art. 49 ust. 1 i 2).

Organami samorządu okręgowej izby radców prawnych są: 1. zgromadzenie okręgowej izby, 2. rada okręgowej izby, 3. okręgowa komisja rewizyjna i 4. okręgowy sąd dyscyplinarny.

W zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych uczestniczą wszyscy radcowie członkowie danej izby. Jeżeli jednak liczba członków okręgowej izby przekracza 300 osób, zgromadzenie stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów objętych działalnością danej izby (art. 50 ust. 1 i 2).

Do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy w szczególności: ustalenie liczby oraz wybór członków rady okręgowej izby i wybór dziekana, ustalenie liczby oraz wybór członków okręgowej komisji rewizyjnej i okręgowego sądu dyscyplinarnego, odwoływanie organów okręgowej izby radców prawnych lub poszczególnych członków tych organów oraz ocena ich działalności, uchwalenie budżetu i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania, uchwalanie okresowych i rocznych planów pracy, wybór delegatów na Krajowy Zjazd Radców Prawnych i ustalenie liczby delegatów na zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych z poszczególnych rejonów (art. 50 ust. 4).

Zwyczajne zgromadzenie ogólne okręgowej izby radców prawnych zwołuje rada okręgowej izby radców prawnych bądź z własnej inicjatywy, bądź też na wniosek Krajowej Rady Radców Prawnych, na wniosek swego prezydium lub okręgowej komisji rewizyjnej albo na wniosek 1/3 członków okręgowej izby radców prawnych — w ciągu 3 tygodni od daty wpływu wniosku w tej sprawie albo podjęcia uchwały w sprawie zwołania tego zgromadzenia (art. 51).

3. Rada okręgowej izby radców prawnych

Działalnością okręgowej izby radców prawnych kieruje rada tej izby. Do zakresu jej działania należy w szczególności: reprezentowanie interesów zawodowych członków okręgowej izby, doskonalenie zawodowe radców prawnych i aplikantów radcowskich, czuwanie nad należytym wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich, ocena funkcjonowania obsługi prawnej na terenie okręgowej izby radców prawnych oraz współdziałanie z organami państwowymi i innymi jednostkami organizacyjnymi w sprawie stosowania prawa i obsługi prawnej (art. 52). Organami wykonawczymi rady okręgowej izby radców prawnych jest jej prezydium, które stanowią: dziekan oraz wybrani przez radę wicedziekan, sekretarz, skarbnik i członkowie.

W związku z uprawnieniami rady okręgowej izby radców prawnych w zakresie współdziałania z organami państwowymi i innymi jednostkami organizacyjnymi w sprawach stosowania prawa i obsługi prawnej podnoszono w czasie debaty sejmowej, że współdziałanie to ma istotne znaczenie dla zagwarantowania skutecznej i racjonalnej ochrony prawnej, która stanowi cel nadrzędny. Osiągnięcie tego celu

wymaga przeprowadzenia bieżących konsultacji z organami samorządu radcowskiego zarówno w sprawach ogólnych związanych ze stosowaniem prawa, jak i dotyczących obsługi prawnej i opracowywania aktów wykonawczych przewidzianych w ustawie o radcach prawnych.

4. Okręgowa komisja rewizyjna

Kontrola działalności gospodarczej rady okręgowej izby radców prawnych należy do zakresu działania okręgowej komisji rewizyjnej (art. 53).

5. Okręgowy sąd dyscyplinarny

Do właściwości okręgowego sądu dyscyplinarnego należą sprawy objęte postępowaniem dyscyplinarnym (por. rozdz. 6) członków danej izby wniesione przez rzecznika dyscyplinarnego oraz rozpatrywanie odwołań od ostrzeżenia udzielonego przez dziekana. Od orzeczenia tego sądu przysługuje odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego (art. 54).

6. Krajowa Izba Radców Prawnych

Ogół radców prawnych i aplikantów radcowskich zamieszkałych na terenie kraju tworzą Krajową Izbę Radców Prawnych (art. 55).

7. Krajowy Zjazd Radców Prawnych

Krajowy Zjazd Radców Prawnych odbywa się co 4 lata. Udział w nim biorą delegaci wybrani przez zgromadzenie okręgowych izb radców prawnych oraz — z głosem doradczym — członkowie Krajowej Rady Radców Prawnych nie będących delegatami oraz Wyższej Komisji Rewizyjnej i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, a także dziekani rad okręgowych izb radców prawnych (art. 56 ust. 1).

Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych (art. 56 ust. 3).

Do właściwości Krajowego Zjazdu Radców Prawnych należy: 1. wybór Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych, 2. wybór członków Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców, 3. uchwalanie wytycznych działania samorządu, liczby członków tych organów, trybu ich odwoływania oraz zasad podejmowania uchwał przez te organy, określenie wysokości składki członkowskiej oraz zasad jej podziału, 6. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, 7. uchwalanie zasad etyki zawodowej i 8. ustalanie podstawowych zasad gospodarki finansowej samorządu (art. 57).

8. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych

Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych bądź z własnej inicjatywy, bądź też na wniosek swojego Prezydium lub Wyższej Komisji Rewizyjnej, bądź wreszcie na wniosek co najmniej 1/3 okręgowych izb radców prawnych.

Zjazd powinien być zwołany w ciągu 1 miesiąca od daty powzięcia uchwały o konieczności jego zwołania lub od daty wpływu wniosku o jego zwołanie (art. 58).

9. Krajowa Rada Radców Prawnych

W skład Krajowej Rady Radców Prawnych wchodzi prezes i członkowie wybrani przez Krajowy Zjazd oraz bezpośrednio przez zgromadzenie okręgowych izb po jednym z każdej izby. Prezydium stanowią: Prezes i wybrani przez Krajową Radę Radców Prawnych wiceprezesi, sekretarz, skarbnik i członkowie. Prezydium jest organem wykonawczym Rady i zdaje jej sprawozdanie ze swojej działalności (art. 59).

Do zakresu działania Krajowej Rady Radców Prawnych należy: 1. reprezentowanie samorządu wobec organów podstawowych oraz organizacji politycznych i społecznych, 2. udzielanie opinii o projektach aktów prawnych oraz przedstawianie wniosków dotyczących unormowań prawnych, 3. koordynowanie działalności okręgowych izb radców prawnych i nadzór nad ich działalnością, 4. uchwalanie budżetu Krajowej Rady Radców Prawnych i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków Wyższej Komisji Rewizyjnej, 5. wybór prezesa Krajowej Rady, jeżeli mandat jego wygaśnie w okresie pomiędzy Krajowymi Zjazdami Radców Prawnych, 6. rozpatrywanie odwołań od uchwał rad okręgowych izb radców prawnych, 7. uchwalanie regulaminu działalności samorządu i jego organów, 8. określenie liczby okręgowych izb radców prawnych i ich terytorialnego zasięgu, 9. ustalanie zasad gospodarki finansowej samorządu oraz 10. organizowanie doskonalenia zawodowego radców prawnych (art. 60).

10. Wyższa Komisja Rewizyjna

Kontrola działalności gospodarczej Krajowej Rady Radców Prawnych należy do zakresu działania Wyższej Komisji Rewizyjnej (art. 61).

11. Wyższy Sąd Dyscyplinarny

Sąd ten rozpatruje jako sąd pierwszej instancji sprawy dyscyplinarne członków Krajowej Rady Radców Prawnych i rad okręgowych izb radców prawnych, odwołanie zaś w tych sprawach rozpatruje ten sam sąd w innym rozszerzonym składzie (art. 62).

12. Finansowanie działalności samorządu

Działalność samorządu jest finansowana ze składek radców prawnych i aplikantów radcowskich, a także z dochodów z innych źródeł, z dotacji oraz z subwencji, darowizn i spadków (art. 63).

13. Komitet Organizacyjny Samorządu Radców Prawnych

Jeżeli brak jest organów samorządu radców prawnych, to wówczas — odmiennie niż w ustawie o adwokaturze — do czasu wyboru Krajowej Rady Radców Prawnych przewidziany w ustawie Komitet Organizacyjny Samorządu Radców Prawnych, powołany przez Ministra Sprawiedliwości, sprawuje uprawnienia Krajowej Rady Radców Prawnych (art. 82 i art. 82 ust. 2).

W skład tego Komitetu wchodzi osoby powołane przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z prezesami PAG, ZPP, NRA, Zarządu Głównego Stowarzyszenia Radców Prawnych oraz Związku Zawodowego Radców Prawnych (art. 82).

Do zadań tego Komitetu należy zwołanie pierwszych zgromadzeń okręgowych izb radców prawnych oraz Krajowego Zjazdu Radców Prawnych w ciągu 1 roku

od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 1.X.1983 r., oraz opracowanie regulaminu pierwszego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych i ustalenie liczby tymczasowych okręgowych izb radców prawnych, obszaru ich działania, tudzież siedzib (art. 83).

Tak więc w maksymalnym terminie do 1.X.1983 r. samorząd radców prawnych zostanie w pełni uruchomiony.

*

Rekapitulując przedstawione wyżej przepisy o samorządzie radcowskim i jego organach pochodzących z wyborów ogółu radców prawnych, którego członkami mogą być wyłącznie radcowie prawni, sędzić można, że samorząd ten spełni zadania przewidziane w ustawie o radcach prawnych.

Na zakończenie należy jeszcze podkreślić rolę, jaką odegrała adwokatura w tworzeniu nowych zasad organizacji obsługi prawnej, a w szczególności zasad samorządu zawodowego radców prawnych na wzór samorządu adwokatury. Aktywność adwokatury znalazła ewidentny wyraz w złożonym projekcie ustawy o radcach prawnych Naczelnej Rady Adwokackiej oraz w obronie samorządu radcowskiego w toku prac legislacyjnych w komisjach sejmowych, jak również w czasie debaty sejmowej — przed uchwaleniem ustawy o radcach prawnych.

IX. Zakres działania ustawy

Jak już wspomniano wyżej, ustawa o radcach prawnych, wyodrębniając zawód radcy prawnego spośród innych zawodów prawniczych, po raz pierwszy określiła zakres ich praw i obowiązków w wykonywaniu obsługi prawnej na rzecz państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych oraz organów państwowych w sposób kompleksowy i powszechny.

Jednakże od zasady tej ustawa przewiduje trzy wyjątki. Tak więc zakres stosowania ustawy w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz w jednostkach organizacyjnych więziennictwa określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych w odniesieniu do podporządkowanych jednostek organizacyjnych oraz Minister Sprawiedliwości w odniesieniu do jednostek organizacyjnych więziennictwa dostosują — odpowiednio do potrzeb tych jednostek — zadania, organizację i wykonanie obsługi prawnej, a także zasady i tryb doskonalenia zawodowego. Stosunek służbowy radców prawnych i aplikantów radcowskich będących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, funkcjonariuszami MO albo służby więziennej określają odrębne przepisy.

X. Integracja zawodowa

Ustawa z dnia 26.V.1982 r. — Prawo o adwokaturze oraz ustawa o radcach prawnych określiły warunki wykonywania przez osoby zajmujące stanowisko radcy prawnego zawodu adwokata oraz przez adwokata zawodu radcy prawnego.

Adwokat w myśl art. 4 ust. 1 i 2 pr. o adw. może wykonywać zawód w zespole adwokackim lub w obsłudze prawnej na zasadach ustalonych w odrębnych przepisach. Członkiem zespołu adwokackiego — jak stanowi art. 18 ust. 1 ustawy — może być tylko osoba wpisana na listę adwokatów, przy czym nie może być członkiem zespołu adwokackiego adwokat pozostający w stosunku pracy (art. 19 ust. 1 pkt 1). Radca prawny — zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o radcach prawnych —

wykonuje swój zawód na podstawie stosunku pracy, wynika więc stąd wniosek, że nie może być członkiem zespołu adwokackiego adwokat wykonujący zawód radcy prawnego.

Adwokat wpisany na listę radców prawnych i wykonujący swój zawód, w wypadku wykonywania zawodu adwokata nie zostaje skreślony z listy radców prawnych, a tylko następuje z mocy ustawy zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego (art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych).

Jednakże adwokat wykonujący zawód adwokata uprawniony jest — z mocy art. 20 ust. 2 ustawy o radcach prawnych — do wykonywania obsługi prawnej na rzecz jednostki organizacyjnej na podstawie umowy zlecenia, a więc doraźnie.

Ustawa o adwokaturze w odniesieniu do niektórych osób zajmujących stanowisko radcy prawnego ustanawia szczególne warunki ułatwiające wpis na listę adwokatów. Wymagań odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do osób, które mając kwalifikacje sędziowskie, prokuratorskie lub notarialne przynajmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia, jak również do osób, które odbyły aplikację radcowską przewidzianą w przepisach o radcach prawnych i złożyły egzamin radcowski oraz przynajmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia (art. 66 pkt 3 i 4).

Ponadto wymagań odbycia aplikacji adwokackiej nie stosuje się do osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych zajmowały przez okres pięciu lat stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia (art. 99). W wypadku takim Naczelna Rada Adwokacka, w porozumieniu z samorządem radcowskim, określa regulamin, zasady i tryb składania uzupełniającego egzaminu adwokackiego.

O wpisie na listę adwokatów decyduje okręgowa rada adwokacka (art. 68 ust. 1), która wyznacza jednocześnie siedzibę, kierując się koniecznością prawidłowego rozmieszczenia adwokatów. Jeżeli jednakże zachodzą przeszkody do wykonywania zawodu w zespole adwokackim (np. z powodu wieku lub z innych powodów, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy), to rada adwokacka może zaniechać wyznaczenia siedziby (art. 68 ust. 4).

O przyjęciu do zespołu adwokackiego decyduje zebranie tegoż zespołu (art. 18 ust. 2).

Na zakończenie można życzyć jednostkom państwowym i spółdzielczym oraz organom państwowym i radcom prawnym, aby stronom odgrywającym ważną rolę — zwłaszcza w długim okresie reformy gospodarczej *in statu nascendi*, przynoszącej każdego dnia nowe problemy społeczno-gospodarcze i organizacyjne, a decydujące o porządku prawnym i odbudowie gospodarki narodowej — aby na zasadach wzajemnego zrozumienia i partnerstwa stosowały ustawę o radcach prawnych niosących pomoc prawną w ramach samorządu zawodowego oraz innym jednostkom organizacyjnym ich zatrudniających. Tym zaś radcom prawnym, którzy dzięki ułatwionej integracji zawodowej odpłyną na szerokie wody adwokatury o burzliwej fali, należy życzyć, aby zasilili potencjał tego zawodu, nie tylko liczebnie, oraz aby zintegrowali się z jego członkami, którzy w wykonywaniu swoich obowiązków podlegają tylko ustawom.